

Nechutová, Jana

[Theleia: humor w antyku: księga pamiątkowa Janinie Ławińskiej-Tyszkowskiej w siedemdziesiątą rocznicę urodzin przez przyjaciół, kolegów, uczniów ofiarowana]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. N, Řada klasická.
2005, vol. 54, iss. N10, pp. 142-143

ISBN 80-210-3784-9

ISSN 1211-6335

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/113985>

Access Date: 27. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Všechny své vývody dokládá autorka dobře vybranými pasážemi v řeckém a latinském originále, aby však byl text srozumitelný také pro širší okruh zájemců, uvádí v poznámkách pod čarou i překlad – v posledních desetiletích je to již v pracích podobného typu běžná praxe. Chtěli bychom doufat, že I. Radová – jak to sama naznačuje na str. 11 – v brzké době vydá také překlad celého eposu Valeria Flakka, který v češtině zatím postrádáme (možná i tato skutečnost svědčí o našem přístupu k onomu dílu), jediný překlad Apollónia Rhodského od J. Jaroše byl nevyhovující již v době svého vydání (1924); pokud vím, I. Radová se již pustila i do tohoto překladu. Širšímu čtenářskému okruhu jsou v knize určeny stručné výklady obecnějšího zaměření, např. pojednání o alexandrijské moderně či o jejím vlivu na římskou literaturu apod.

Autorčin fundovaný přístup ke zkoumané problematice dosvědčuje i bohatý poznámkový aparát, v neposlední řadě také bibliografický přehled (142–152), zahrnující starší, ale především moderní odbornou literaturu. Ku prospěchu jistě slouží i německé resumé (131–136) a jmenný rejstřík (153–158). V knize, která probírá složité a daleké cesty Argonautů, však dosti postrádám mapku zachycující ono slavné námořní dobrodružství.

I. Radová se svou prací na dobré filologické i věcné úrovni pokusila – podle mého názoru dostatečně přesvědčivě – o jakousi „rehabilitaci“ Valeria Flakka nejen v české odborné literatuře (srov. např. celkem negativní hodnocení od F. Stiebitze), ale spolu s R. W. Garsonem i před světovou badatelskou veřejností. Konečně o množství protichůdných názorů na tuto otázku se lze dočíst u I. Radové na str. 9 aj. Cením si odvahy I. Radové, která se tak pustila do nelehkého srovnávání řeckého a latinského textu, jež úspěšně zvládla. Povzbudila tak naději, že se u dnešních mladých klasických filologů blýská na lepší časy, neboť ne všichni, kteří se za klasické filology označují, jsou s to zodpovědně a erudovaně pracovat s oběma jazyky, jako to bývalo běžné u starších generací.

Uznání patří i nakladatelství KLP za to, že edici *Primitiae* poskytuje mladým badatelům možnost publikování výsledků jejich práce (možná by nebylo na škodu uvádět i stručné údaje o mladých autorech). Doufejme, že brzy budou následovat další, stejně zajímavé knížky, jako je publikace I. Radové.

Dagmar Bartoňková

Thaleia – Humor w antyku. Classica Wratislaviensia XXIV (Acta Universitatis Wratislaviensis), Księga pamiątkowa Janinie Ławińskiej-Tyszkowskiej w siedemdziesiąt rocznicę urodzin przez przyjaciół, kolegów, uczniów ofiarowana. Red. GOŚCIWIT MALINOWSKI. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2004, stran 222. ISBN 83-229-2528-X.

Obsah sborníku je naznačen jeho titulem i podtitulem: bereme-li knihu do ruky, očekáváme, že v jednotlivých příspěvcích, jejichž autory jsou jubilatčiny přátelé, kolegové a žáci, budeme moci číst o antickém divadle, a zvláště o humoru v antické literatuře. Právě v těchto oblastech se pohybovalo badatelské a překladatelské úsilí jubilantky, profesorky Wrocławské univerzity na Institutu filologii klasycznej, přední polské grecistky. Latinskou laudatio, která je zároveň vydatnou a všestrannou informací o díle Janiny Ławińskiej-Tyszkowské i o jejím pedagogickém a organizačním působení, sepsala její kolegyně a blízká spolupracovnice, profesorka Ludovica Rychlewska, na dalších stránkách sborníku pak následuje (sestavena Dominikou Śmigiel) „Bibliografia Profesor Janiny Ławińskiej-Tyszkowskiej za lata 1961–2003“, v níž si znovu ověřujeme jubilatčinu orientaci k řecké poezii (zejména k búkolskému žánru a k epigramu) a ke staré komedii: z její dílny vyšly mj. dva svazky zdařilého polského překladu dochované – pro interpreta a překladatele obsahem i výrazivem náročné – Aristofanovy tvorby (I – 2001, II – 2003).

Ve sborníku najdeme především studie zaměřené právě k těmto badatelským oblastem prof. Ławińskiej-Tyszkowské počínaje překladem několika Kratinových zlomků přes rozbor verše Aristofanových Jezdců a několik sémantických studií humorných výrazů v řecké komedii až k nejrůznějším problémům podoby humoru a satiry v jiných žánrech řecké literatury, především v řecké poezii klasického i helénistického období. Jsou zde ovšem další užitečné texty, jež s jubilatčiny výzkumy a překlady spojují nikoli přímo její oblíbené žánry a autoři, ale spíše zájem o to, jak antika zachází s humornými stránkami života, a to nejen antika řecká, již se prof. Ławińska-Tyszkowska věnovala především, ale i literatura latinská antiky i dob pozdějších: z Římanů se

několikrát setkáme s Plautem, pozornosti však neušel ani Horatius nebo Seneca a pak ovšem autoři humanismu polského (Maciej Kazimierz Sarbiewski, Szymon Szymonowicz – Simon Simonides) i evropského (Pierre Ronsard). Sborník pak uzavírá v komparatistické a interdisciplinární intenci studie vycházející z indického eposu Mahábhárata.

Do sborníku přispěli jubilantčini přátelé prakticky ze všech polských univerzit. Janina Ławińska-Tyszkowska má však přátele a kolegy také u nás: několikrát byla hostem Ústavu klasických studií na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity (udržovali jsme a udržujeme s ní čilé „družební“ styky), její práce mají naši klasičtí filologové a posluchači latiny a řečtiny k dispozici v knihovně, a ostatně i její bibliografie v recenzovaném sborníku prozrazuje (1998), že se spolu s námi na podzim roku 1996 zúčastnila ve Vysokém Mýtě konference o překladatelském odkazu Otmara Vaňorného, kde proslovala zásadní teoretický referát o překladech a překládání Aristofana. Ústav klasických studií MU se aspoň tímto stručným textem referátu znovu připojuje k těm, kteří v listopadu 2004 profesorce Janině Ławińské-Tyszkowské blahopřáli.

Jana Nechutová

